

A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSEG
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

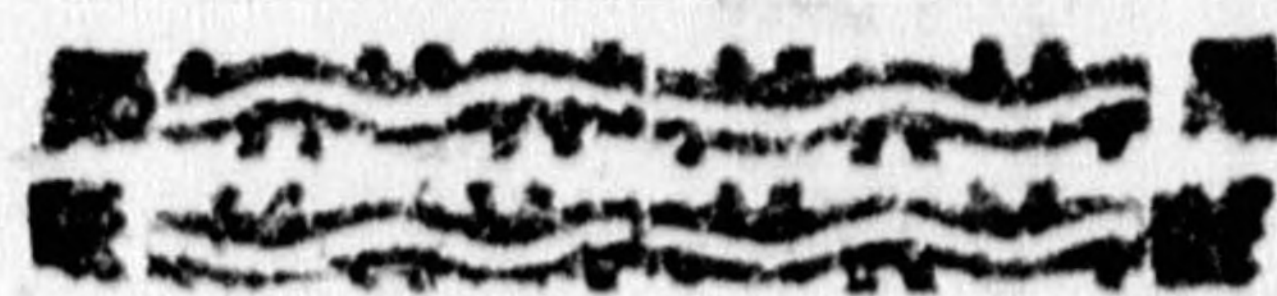
Indúlt BÉTSBŐL Pénteken 4. Novemberben 1791

Elegyes Bétsi Hirek.

Hat napokig tartott esőzés után éppen ma egy hete, hogy havazni kezdett, és 6 napokig csak nem szüntelen havazván, a' múlt Szeredán meg látgyult az idő, 's megint eszeni kezdte. A' leg-leptesebb időt lehet nálunk Bétsben képzelni — több 2 hétnél, hogy napfényt nem láttunk. — A' múlt Kedden, u. m. Minden Szentek napján, az Aranygyapjas Rendnek innápe tartatván, a' F. Király, Ferentz, Leopold, és Josef fő Hertzégektől, 's más ezen Rendnek jelen lévő Tagjaitól kísértetvén, dél előtti 11 órakor az Udvari nagy Templomban, egész Udvari pompával jelenék meg a' Sz. Misén, mellyet szolgáltatt vala az itt lévő Pápa Nuntiusa. Ugyan ezen napon dél utáni 7 órakor megint ezen Templomban jelenék-meg az egész Ts. K. Udvar. —

Z z z z

Ugyan

Ugyan ezen Sz. Nap dél előtt, az Isteni tisztelet előtt, az az előtt való nap már Gárda Kapitányságába bé-iktattatott Haditármester H. *Eszterházy* Antal, ezen hivataljához való hűségét hitével petsé-lé-meg az Udvarnál. — 6-dikban tartatik a' *Szent István* Keresztes Rendjének innepé, melly alkalmazatósággal, a' mint értjük, ezen Rendnek nagy Keresztjét nyerik, a' fenn említett H. *Eszterházy* Antal ő Hertzegségén kívül — az Ország Birája Gróf *Zitsy* Károly, és az Erdélyi fő Kormányozó Gróf *Bánffy* György Ur ő Excellenciájok. — Tsak az Erősektől származnak az Erősek!! A' *Szisztovi* Békelesség kötő Magyar Követ G. *Eszterházy* Ferentz, a' H. *Kaunitz* Levele által hivattatván fel Bétsbe, Hertzeg *Ruspoli* helyébe, a' *Nápolvi* F. Udvarhoz Helytartó nagy Követnek küldetik. Ezen Hazánk Oszlop Férfiának édes Attya Gr. *Eszterházy* Miklós Ur Exja-is Követtséget viselt sokáig az Orosz Udvarnál, és ez alkalmazatósággal esett vala egy *Lubomirtzky* Lengyel Hertzeg Kiss alszozonynak esmerettségébe; kit annak utánna Hites társúl-is vett vala. — Bizonyoson értjük, hogy Kantzellárius G. *Pálffy* Károly Ur ő Exjának önként le-tett Hivatalját F. Úrunk végre el-vállalta legyen; de ki fogjon helyébe ülni, még tsak gondolkozni sem tudunk rólla, nem hogy bizonyoson tudhatnók. — *Conferentialis* Ministerekké tétettek: Gr. *Zinzendorf* és *Kolovráth* Urak. Gr. *Kolovráth* helyébe *Stájer* Országí Kormányozó Gr. *Stürgk* Ur rendeltetett *Cseh* Országí Kantzelláriusá; vagy ha ez (minthogy nagyon beteg) meg találna halni, így a' mostani Udvari Kamara Prézesse *Khotek* Ur lenne. — A' F. Királyi Budai Helytartó Tanátsnak eddig vólt All Prézesse M. *Széchen* Ur a' Magyar Kamara Prézessévé lett; 10 ezer forint esztendei fizetéssel.

Az Oktob. 20 dikán költ Szebeni Német Ujjság 82 dik Levelében szóról szóra ezt olvasuk: „*Talhatatlan Tudósítások szerint már ő Felsége kegyelmesen meg-határozta, hogy Szeben ennekutánna is a' Gubernium lakó helye legyen.*” — *Lassan Collega*

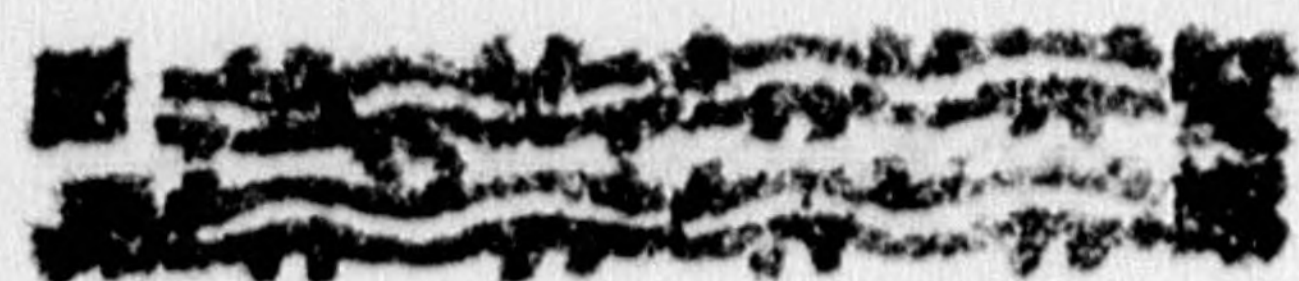
Uram!

Uram ! jó lesz talám még egy kissé illendő várakozással lennünk ; mert mi még erről semmi bizonyost nem tudunk Bétsben. — A' *Szeben* és egy *Retsinár* nevű Oláh falu között lévő úgy nevezett ifjú Erdőben lévő Körtsmában, Szebentől fél órányira, a' Körtsmáros Feleségestől, Szólgástól, egy Városi Polgárral együtt kegyetlenül megölettek 18 dik Oktoberben, és halva találtattanak. — — Egy szörnyű történetről is tudósítottunk Erdélyből. Egy igen nevezetes fő Nemesi Familiából való drága Uri ember *Vér László* Ur nyavalyás lévén, meghal nem régiben. Hogy a' körülötte siránkozó igen áldott Felesége és kedves Gyermekai annál hamarabb vigasztaltathassanak, még az nap Koporsóba és Kriptába záratik a' Test. Estve felé kiáltozást hallanak némellyek a' Kripta körül; de nem merván hozzája nyúlni, más napra marad a' Kriptába való bényulás — a' midőn a' megholt már a' Koporsóban megfordulva, és Karját elrágva holtan találtaték. Nagy keserűség ! ha ez így volt — és nagy hiba a' F. Királyi Rendelés ellen; melly szerint 48 óra alatt tiltatik a' holtakat eltemetni. Mi így vettük a' Tudósítást — bár ne így volna a' történet !

Erdély Ország. — Ezen hathatós Beszédet mondotta az Erdélyi Itélő Mester *M. Türi László* Ur, mint második Királyi Biztos, a' maga nagy értelmű Battyának *M. Türi András* Urnak, N. Felső Fejérvármegyei Fő-Ispánná lett béiktatása' alkalmatosságával :

„ Jó Atyafiakat, egymással való osztózás illet, nem csak a' külső vagyonokra, hanem a' szívnek belső érzékenységeire nézve-is, mind jobb, mind bal szerentséjekben. Ezen Nemes Vármegye' kormányzata állított Uri Atyámfianak béiktatásában való Biztosi kötelelségemen kívül, annak örömében való osztózásra hívnak engemet, mind a' vérség, mind egyéb, a' N. Vármegye' T. 's N. Rendjeivel, sőt egész Hazánkal köz tekintetek-is, és nem en-

gedik, hogy azon való érzékenységet el-titkol-halsam.

Mint Vér, és Atyafi, méltán részt vehetek egy olyan kedves Uri Atyámfjának meg-tiszteltetésében, kinek Házunkhoz, és különösen hozzám eleitől fogva gyakorlott szives szeretete, és atyafiságos indulattya valamint soha változást nem szenvedett, ugy más felől részemről is annak hiv viszontaglása mindenkor fel-bonthatatlan vólt, 's fel sem bomolhatik.

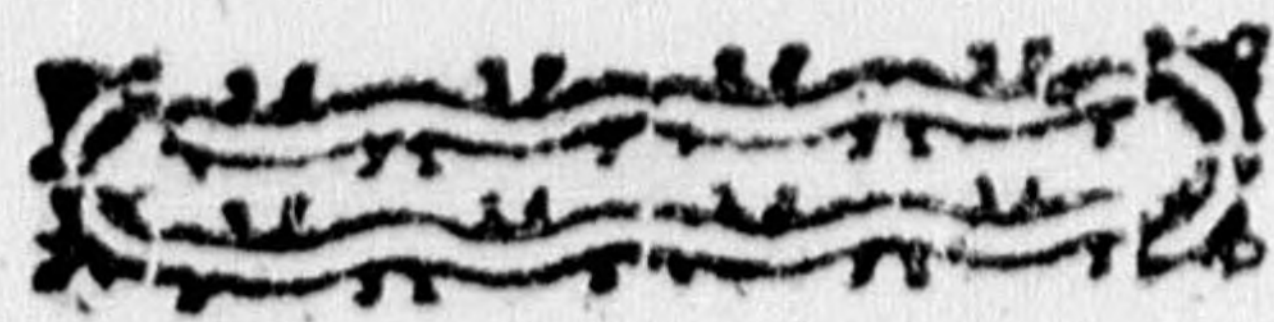
Mint ezen N. Vármegye' Tagjának-is, mellyben tudni-illik két száz esztendőök előtt Nemes Magyar Országból az akkori időnek viszontagságai miatt ide által telepedett Familiámból már heted izig való Eleimnek hamvai nyugosznak; a' T. N. Rendekkel köz örömnök méltó tárgya lehet az, midőn Vármegyénk' kormányozására nem idegent, nem jövevényt, hanem Vármegyénk' kebeléből egy olly érdemes Tagot látunk fel-vétetni, a' ki Törvényeinkel, és szabadságainkal nem tsak esméretes, hanem annak meg-tartásából, vagy fel forgatásából következő terhünket, vagy boldogságunkat velünk egyaránt tudja érezni; és a' ki ezen N. Vármegyében leg-alól kezdett hofszas, és hiv szolgálattyának jutalmát mái napon el-érvén, maga példájával más jó igyekezetű Vármegyénk' Tagjait-is fel-serkenthet, nyomdokának nem minden reménység nélkül lehető követésére.

De közönségesen mint Hazafiat-is ezen N. Vármegye' Kormányzékének hét esztendei üresége után, mái napon lett törvényes bé-töltése, és előbbeni épségére az által tökéletesen lett vissza-tétele, a' mennyiben Hazánknek a' múlt mostoha időkből meg-bomlott állapottyát e' részben is helyre-állittatni szemléljük, minket méltán meg-örvendeztethet; annyival inkább pedig engemet, — hogy most annak, ujra nagyobb fényel lett fel-állításában ezen bé-iktatásra lett ki-rendeltetésem által egyik építő Mesterre lehetek.

Illet tehát a' mái nap' örömében való részese-
lés engemet, mint Atyafiat, illet, mint ezen N. Vár-
megye' Tagját, illet, mint Hazafiat. De vallyon,
T. N. Rendek! ezen örömnnek okai nem magunk
szeretetiből, és magunknak való kedvezésből szár-
maznak é? nem tagadhatom én azt; de más felől
azt merem erősíteni, hogy önnön magunk szerete-
te, és hasznunknak, vagy boldogságunknak keresé-
se nem tsak nem vétkes, sőt ebből folynak min-
den természeti, és Polgári Törvényeink, ebből foly-
nak másokhoz való köteleltségeink, és tsak akkor
lehet magunk szeretetünket hibásnak tartani, mikor
az nem valóságos, hanem tsak képzelt jónak vagy
hasznunknak kívánásán épül.

A' Hazafiúság, vagy Hazánk' szeretete, melly-
ben Vármegyénkhez való köteleltségünk is bé fog-
laltatik, eleitől fogva minden Népeknél a' Világon
ditséretesnek, és virtusnak esmértetett, melly egy
kúföböl származván az atyafisággal, nem lehet hát
tilalmas az atyafiúi szeretet - is, vagy rokoninkhoz
való meg különböztetett indulatunk. Ugyan is ha
a' Polgári Társaságok' eredetére vissza megyünk,
mik voltak azok első fel - állásokkor egyebek? ha-
nem egy egy Atyától el - szaporodott Ház népek,
mellyek az - után külön Tartományokra oszolván,
külön Nemzeteket, és Országokat állítottanak ma-
gokból; mi is vihette volna egyéb a' sokaságot e-
lőlször, egy Embertől való függésre? hanem a'
fiúi engedelmeiség, az atyafiúi tisztelet, és hűség;
ez adott kéttiség kívül előbb a' Népeknek Fejedel-
meket; ez koronázott Királyokat; innét vették a'
Polgári Felsőség, és függés, innét a' Hazafiúság
magok eredeteket.

Boldogok is voltak addig a' Népek, mig Feje-
delmeikben édes Attyokat, és gondviselő Gazdájok-
kat esmerték; ezek is viszontag a' Néppel, mint
magok gyermekeikkel és rokonaikkal, ugy dajkál-
kodtanak: de még most sem érhet különben egy
Ország is boldogságot, hanem ha a' Nép, Fejedel-
mét, mint jól - tévő édes Attyát, ugy tisztelvén, ahoz

fiúi bizodalommal es engedelmeiséggel ragaszkodik; ellenben a' Fejedelem is, mint jó Atya, Házának, és gyermekeinek böldegítésán törekeedvén, semmit nem magáért, hanem a' Házának, vagy Népnek vele köz javáért tselekezik, és minden ditsőséget, Népe' benne való bizodalmának, 's hiv szeretetének meg-nyerésében keresi.

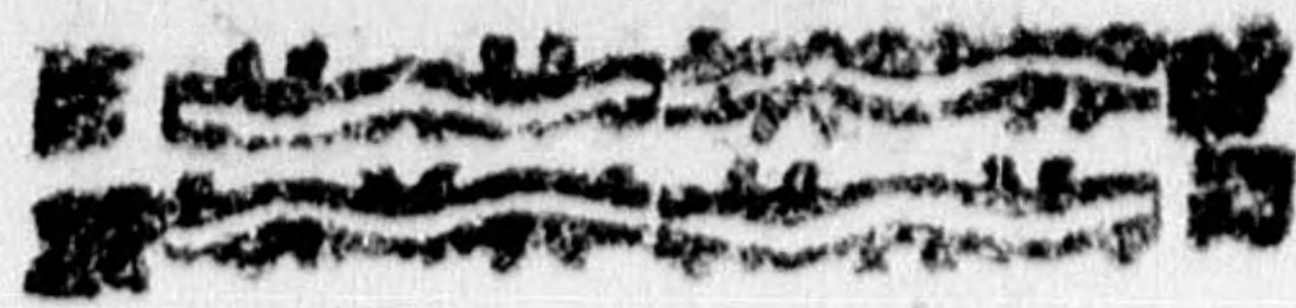
Illyen jó Atyának, és Fejedelemnek Képét találjuk fel mostani ditsőségesen uralkodó Felséges Urunkban, a' ki maga egész kintsét, Népének magához való hiv szeretetében helyheztetvén, és különösen a' Nemes Magyar Nemzetet maga vérének esmérvén, mind uralkodásának kezdetével, mind a' közelébb le-folyt Ország-Gyülésén Házánkat régi törvényeinek, és szabadságainak meg tartása, és a' mennyiben a' múltt mostoha időkben meg sértettek volna, azoknak helyre állítása felől bátorságossá tévén szentséges ígérétét, Királyi Képviselője által le-tett hitével is meg-petsételte, a' minthogy már ennek tellyességét is, ezen N. Vármegye' közönséges' Gyülésének rendes, és törvényes egybe-hívásában, és régtől fogva üressen állott Kormányzékének bé töltésében is örömmel tapasztaljuk.

Illy jó Fejedelemmel áldván meg Istenünk Házánkat, és ennek atyai kegyelmességéből ezen N. Vármegvében-is törvényes, és magunk vérünkből való Előljárot nyervén magunknak, mint vérünket, és atyánkfát, ahoz illő szeretettel és tiztelettel fogadjuk; mint Vármegye' Tagjai függünk kormányozásától, függünk a' törvénytől, melly nélkül meg sem állhat Nemesi szabadságunk, és a' köz-jóra egyenlő buzgósággal törekeedvén, Vármegyénknk a' romlásból most újra fel épült testét, ugy igyekezzük helyre állítani, hogy annak ezentúl, az időnek semmi mostohasága ne árthasson. Mint Hazafiak, kösük egybe Házánk szeretetét, jó Fejedelmünkhez való hűségünkel, meg esmérvén azt, hogy az Országnek tsak a' Fejedelem, és Nép között való költsönös bizodalom szerezheth böldegságot; és a' Fejedelemnek 's Házának haszna egymástól olly el-válha.

válthatatlan, hogy valamint jó Fejedelem, ugy jó és hiv Polgár sem lehet, a' ki azt egymástól meg kívánna különböztetni.

Bitske v. K. 20. Okt. — „Már nálunk meg-
esék a' szüret, és irhatom az Urnak, hogy *Bachus*
szint olyan adozó Koleráját mutatta a' mi Szőlő
termő hegyeinken, mint *Ceres*, a' mi gabonás me-
zeinken: ugy hogy sem a' bornak, sem a' búzának
szükitől nem félünk. — *Pesten és Budán*-is bé-szü-
retele a' kettős Szent 'Sinat, mellynek Tagjai Sep-
tembernek 12-dikétől Oktobernek közepéig minden
nap, némelly része három, némelly része négy N.
forintokat szedvén az Isten Szölleiből, az az, az
Ekklesiákból, tsak el hültenek belé, hogy az egész
Szent Szüret reménységeken kívül egy hónap alatt
mint egy 21-ezer forintokra telt. A' természeti Szü-
retről azt jegyzik meg közönségesen a' Kantsóba
méllyen bé-látó Politikusok, hogy alig ha állandók
léznek az idei borok: ugyan azt jövendölik né-
mellyek az említett Szent Szüretnek terméséről. Mert
sok felől hallatik, hogy a Papság éppen nints meg
elégedve azon Végezésekkel, mellyek az ő Szent
hivatalbéli méltóságoknak meg-sértésére tzeloznak:
sőt azt is beszélik, hogy nem tsak egy, hanem
több Superintendenciákban-is a' Tisztelendő Tractu-
sok egy Solemnis Protestatziot igyekeznek ő Fel-
ségének bé-nyujtani. Várjuk-el mit szül az idő.

A' Hertzeg *Potemkin* halála, nem vén aszfo-
nyi módra ágyban, hanem vitézi módon, ha nem
éppen az ellenség előtt is, egy szép mezőben tör-
tént; következendő módon: — „Minek utánna
3 szor ki lelte volna őtet a' hideg, a' vele lévő
Doktorok bizonyos orvossággal éltették; de a' Her-
tzegnek Katonás kemény természete lévén, a' sav-
nyó Ugorka, savanyó Káposzta, gyümölts, 's más
efféle meg szokta eledelektől magát nem tartoztat-
ván, midőn *Jisz* Várofsából Okt. 15 dikén *Nicolaov-*
kába akart volna Levegő változtatni menni, azon-
nal jobban érzette magát az utan, és szerentsé-
ment

ment az első Postáig. Más nap megint útnak eredt, és két órányi földre útozván, meg állott, hogy más Kotsiba üljön a' mezőn; de érezvén tsak hirtelen változását, ki szálla azon zöld mezőre, és a' *Bóldogságos Szűznek* képét elkérvén, ezt kezébe vette és háromszor meg tsokolván, Lelkét kiadta. Vele valának: a Doktor, Hertz. Gen. *Gallitzin*, és a' *Húga Braskinā*; kik még az nap testét *Jász Városlába* vissza vitték, és más nap bé balzamozták. Már most azt mondják, hogy a' maga születte földjére *Muszka Országba* vitetik. Tsak a' *Jász Városlában* rendeltetett halotti Czeremoniákra 120-ezer Rubel rendeltetett. A' Komandót *Feldm. Gr. Komentkoj* vette helyette kezéhez, a' *Nagy Péter Császár Törvénye* szerint, minthogy az egész *Muszka Armadánál* leg-öregebb Vezér; de tsak addig, mig más neveztetik helyébe; de a' mint hiszik, *H. Repnin* fog helyébe rendeltetni. Minden mozgó jószágát és Kintseit *Gen. Ribás* és *Popov* petsételték-el.

A' *Nádasdi* gyalog *Sergének* vitéz Kapitányát *Kray* Urat, hosszú és hiv szolgálata után, ő Felsége Májori rangal meg-ajándékozva, nyugodalomba helyeztette. — A' *Paszszau* Hertzeg terhes nyavalyák között fekszik. — A' *Pesti 'Sinat* Députátusai közzül némelleyek már Bétsben vagynak. — — Némelley változásokról — az *Udvari Kamaráról* és más *Dikastériumokról* ez után irhatunk bővebben.

A' mi *Fels. Korona Hertzegnénk* minden órán szülő-félben vagyon, azért a' *Koloniai választó Papi Fejedelem* - is, ki a' *Keresztséget* fogja véghez vinni, nem sokára meg-érkezendő *Bétsbe*, és a' *Burgba* lézzen szállása.

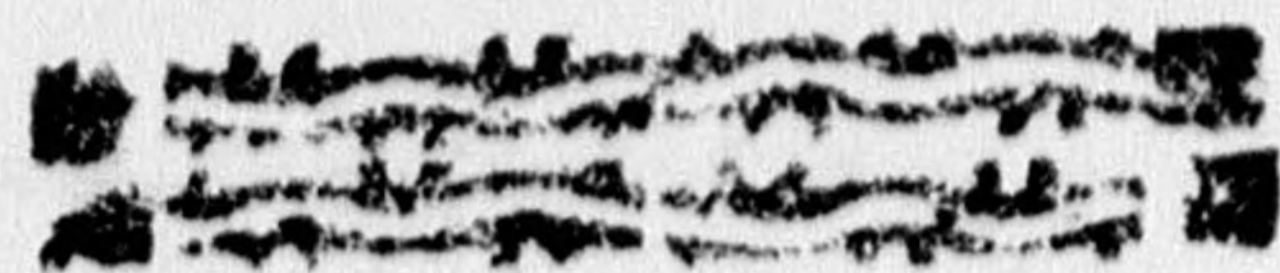
Ugy esett értésünkre, hogy a' *Budán* és *Pesten* vólt 'Sinatok az ő munkájoknak edgyik punktumává tették vólna azt, hogy az *Augustána* Vallású Oskolákba *Helv. vallású Professzorok* - is légyenek, és hasanlóképpen meg-forditva, hogy ki ki ott tanulhasson, a' hól néki tettik és jobbnak találja, és

és hogy a' külömbező vallás nevűek még az Oskolákban öfzve gyalulodván, az a' Hazánkban megözült veszedelmes 7 fejű Sárkány, a' gyűlölség és a' meg-rögzött itélet annál inkább meg-ölettetheslések. — Gazdaságot és Kereskedést tanuló Oskolák állittatnak fel az egész Országban, hol minden vallásuak edgyütt fognak tanulni, és ezen Oskolának a' F. Palatinus léfzen főbb oszlopja; de ezekről minden órán bővebben.

Ma menének a' *Leopold* Városi hidon mint egy 300 Táborig, rész szerint ágyukat, rész szerint más tábori készületeket vivő szekerek Tseh Ország felé. A' mint az ezt kisirő Pattantyusok beszélik, ez az utolsó *tránsport* a' Magyar Országgi Tábortól, és már minden hadi-készületeink nyugodalmas helyekre tértek. — A' háború alkalmatossággal meg tiltott dolgok: Kasza, kapa, forló 's t. szabadon vitettethetnek már a' Török földre.

Egy *Tiszaunik* nevű Faluja Gróf *Balassa* Ur, ő Excellentiájának sok viszontagságokon és égéseken menvén keresztül egy darab időtől fogva, mi nek-utánna ezek a' Grófhhoz folyamodtanak vólna, ő Excellentiája minden jobbágyi adójokat nemcsak el-engedte, sőt Tisztjeinek parantsolt, hogy minden épületre való matériát adjon ezeknek, mig megint talpra állhatnak.

Báró *Spielmann* Ur ő Excellentiája frissen vagon.

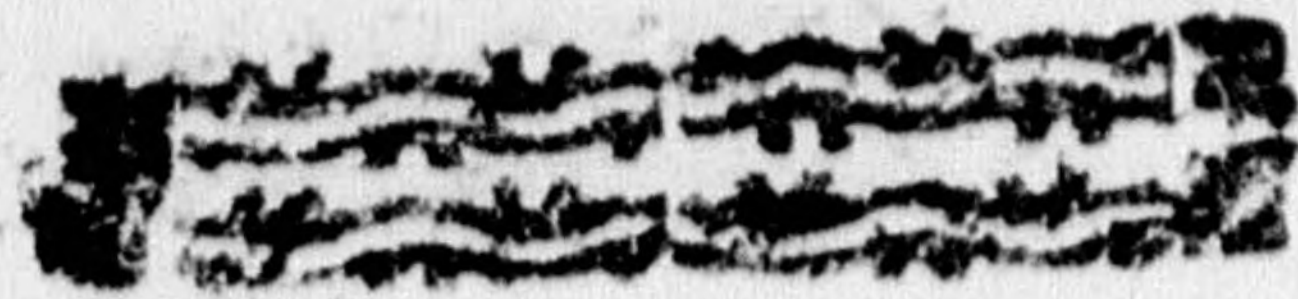
Külső Országokat illető dolgok.

A' Spanyol Király fegyver-nyugvásra lépett a' Marokkói Tsálszárral: azt mondják, hogy igen szükséges is Spanyol Országra nézve a' fegyver nyugvás, kivált kívülről, mivel belőlről nagyon a' legnagyobb ellenség u. m. az egymással ellenkező Nemzeteket leg-gyakrabban öszve békéltetni szokott fő Vezér, a' szükség, a' pénznek nem léte. Csak a' Királyi Kintses Tárház' szükségeinek pótlására 40 Millio Piáflerek kívántatnának, melly végre költsönözni kíván ugyan ezen Kassa, de még eddig csak az sem tudatik, hogy kihez fog érte folya-modni. Mondja meg hát akár ki, hogy honnét fogja a' Spanyol Udvar venni azt a' nagy költséget, melly a' Frantziák ellen ki-állítandó hadi seregnek tartására meg kívántatnék, ha csak ugyan bé-tanálna tellyesedni, hogy a' Spanyolok okot keresnének a' Frantzia nép ellen való menetelre. Hogy a' Spanyol Udvar ezen próbára réá léphessék, nem hiszi senki, a' ki a' Spanyol Udvarnak mostani környül-állásait érti. A' múlt hónapnak 28 dikán Madrith-ból Eskuriálba menvén a' Frantziáknak Nemzeti Követek, hogy a' Spanyol Királynál a' Frantziák Királynának azon lépését, melly szerint ez az ujj Constitutziot el fogadta, bé-jelentse, két egész napi unalmas várokozása után mehetett annyira ezen Frantzia Követ, hogy a' Király elébe botsáttatnék, és akkor is sokkal unalmasabb valószszal tért a' Spanyolok Királya elől vissza, mint a' millyen unalmas utánna való járással nyerte vólt meg azt, hogy bé botsáttassék. — „*Nem nézheti* — ezt mondatik feleltnék lenni a' Spanyol Király — a' Frantziáknak Királyát, abban az állapottyában, mellyben az ujj Constitutziot el fogadta, ugy, mint a' ki ezen dolgot tökéletes szabadsága szerint vitte volna véghez. „ — De mind ezekből is még eddig egyéb következtést nem huzhatunk ki, hanem hogy a' Spanyol Udvarnak nem egészen láttzik tettzeni az, hogy a' Frantziáknak Királya el fogadta a' Constitutziot.

tutziot. Mi leszzen pedig a' dolognak további követkevése, nem tudjuk. Azt az igazsággal tsak ugyan meg egyezőnek lenni tarthattjuk, hogy valamedig a' Frantzia Király meg marad azon hitével meg-petsételt igéretében, mellyet a' Frantziáknak Nemzeti Oltárjok előtt le-tett, addig balyoson mozduhat ezen Constitutio ellen, ennek akár mi némű névvel nevezendő ellensége.

Frantzia Országban a' R. Catholicus Papok haszonra akarván fordítani az ujj Constitutziot, széltibe kezdenek — azt írja a' mi *Bétsi Udvari Déariumunk* — házofodni. Nem ismervén a' Törvény ezen Constitutio szerint semmi olyan Papi Fogadás-tételeket és köteleléseket, mellyek a' Természet Törvényével és a' Constitutzióval ellenkeznének: de továbbá ezen Constitutio az házofságot is tsak Civilis Contractusnak lenni magyarázván, soka a' Párisi 's az Orzágnak más részeiből való Papok közzül is valósággal a' leg-közönségesebb törvényes módon házofsági életre léptenek. — Aug. 19-dikén, midőn a' Gyülésben kérdésbe jött volna, hogy azoknak a' Papoknak, kik házofsági életet élni magokat el-tökéllették, meg:hagyattalsanak e' az ő Papi jövedelmeik, vagy nem, igen soka vóltanak olyan vélekedésben, hogy meg:hagyattalsanak; mert semmi ok sem volna arra, a' mellyért ezeket jövedelmeiktől meg:kellene fosztani. Sőt végezetre abban állapotott meg az egész Gyülés, hogy a' Papoknak nyilvánóságos Törvény adván Just a' házofságra, még tsak szóba sem kell ezt az egész dolgot hozni, haum más dolgoknak meg fontolására kell a' tanátskozást fordítani. — Meg-változtak az idők! 's ezekkel edgyütt a' gondolkozásoknak módja is el változott. Ma Pruszsiában meg engedi a' Törvény, hogy az ember *Bal-óldala felöll való Feleséget* vagy Házi aszszonyt is tarthat, ha a' környül állások ugy hozzák magokkal, nem tsak olyant, a' mellyre eddig tsak egyedül T. Uram adhatta a' Privilegiumot. Frantzia Országban pedig nem tsak, hogy feleséget vészzen a' R. Cath. Pap, hanem

hanem még a' maga Papi jövedelmei is meg-hagyatnak nálla. Vallyon ugyan mit fogunk érni nem sok idő múlva, ha a' Világ tovább is abban a' mértékben világosodik, a' mint tsak 20 elztendőktől fogva világosodott?

A' Párisi Püspök a' több Püspökökkel együtt, kik az el-ozlott N. Gyűlésnek tagjai vóltanak, Sept. 15 dikén a' Királynál meg-jelenvén, elő hozta a' maga beszédében a' többek között azt a' böl dog-ságot, melly Frantzia Országra fog háromlani, ha a' még uralkodó egyenetlenségek, kivált a' Papság-nak Polgári ujj rendtartására nevezve, a' mellyeket némel lyek az Ekklesiának Törvényeivel ellenkezők-nek, mások pedig tsak az Ekklesiának fenytékjei-ben bé-hozatott tsekélly változásoknak neveznek — el-ozlattathatnának. Végre egy munkát mutatott-bé ezen Püspök a' Királynak ilyen Titulussal: — *Az Ekklesia fundamentomos Tudományának, a' Mo-rálnak és Erköltsi böltsétségnek, a' Frantzia Papság' Polgári rendtartásaival való meg egyezése.* — U-gyan ennek alkalmatossággával kérte a' Püspök a' Királyt, hogy engedje-meg ezen munkának mását egy irással együtt az Ekklesia Fejének a' Pápának küldettetni, még pedig a' külső dolgok' Ministeré-nek szokott rendtartása szerint. — Gondolhattuk, hogy ebben a' munkában is lehet valami olyan dolog, melly erősen segittené az Illuminátziót, ha világ eleébe is ki-botsáttathatnék. Tsudálkozásra méltó dolog, hogy a' Frantzia Aristokratikusoknak az Országból való ki-költözése semmit sem szünik: sőt már most, nem tsak a' Nemesség és Papság, hanem a' Polgárok és Kereskedők is nagy számmal mondatnak hazájokat oda hagyni. — A' meg-hi-telt és hitét le nem tett két féle Papi *Nem* még a' leg nagyobb egyenetlenségeket okozza az Ország-ban. Némely része a' népnek nem akar élni a' Pol-gári hitet le nem tett Papoknak szolgálattyal, és ezeket 's ezeknek követőit mindenütt üldözi, a' hol lehet. Mások ellenben nem szenvedhetik az es-küvést le-tett Papokat. Ez a' dolog minden napo-
kon

kon a' leg-rútabb következeseket és tépelődéseket szüli. Közelebbről is Párisnak két nevezetes Külső-városzaiban némelly sereg alzszyonyok réa lesvén azokra az alzszyonyokra, kik a' Polgári hitet le nem tett Papoknak Miséjéről jöttenek ki, ezeket az utzákon elő fogták, és őket a' leg-kegyetlenebb módon meg-velszízték. És az e' féle apróság alzszyonyi fenytékek. Párisban mostanság éppen nem ujj-ságok.

Hogy a' Párisi Elölljárók a' Türedelmet terjeszthessék, mind a' meg hitelt, mind pedig a' meg nem hitelt Papoknak ki neveztek azon Templomokat, mellyekben kiki a' maga Miséjét ki-izolgáltathassa. Sőt hogy ezen Elölljárók annál eleve-nebb példát adhassanak a' Türedelemre, magok is Okt. 13 dikán a' Protestánsoknak Isteni-tiszteletken, midőn ezek a' Constitutio bé-végződésének innepét ülték, mind együtt meg-jelentenek. Már 1932 katoná tisztek hagyták el hazájokat, kik között 764-nek helyét már ujjak foglalták el, és a' több üres helyek-is minden haladék nélkül ujjakkal töltetnek-bé.

La Fayette a' Párisi N. Sergeknek fő Komen-dánsa nyugalomra lépett, és Okt. 10 dikén egy falusi jaszágában valóztotta a' maga nyugvó helyét. A' Párisi Testörzők Batalionnyai egyenlő akarrattal meg-köszönték neki mellettek meg-mutatott hívségét, és emlékezetül egy arany kardot ajánlottanak neki, mellyen ezen szovak olvastatnak: — *A' Párisi háladatos Sereg Fayetteének.* A' Párisi Tanács el-végezte, hogy az ő tiszteletére pénzt veretvén, ebből egy vert aranyot az ő számára ajánllyon. Továbbá, hogy *Washingtonnak* az ő barátjának és tanítójának, köből ki faragott képét is neki ajánván, azt az ő jaszágai között egyikbe, a' mellyikbe ő fogja kívánni, fel-állítsák.

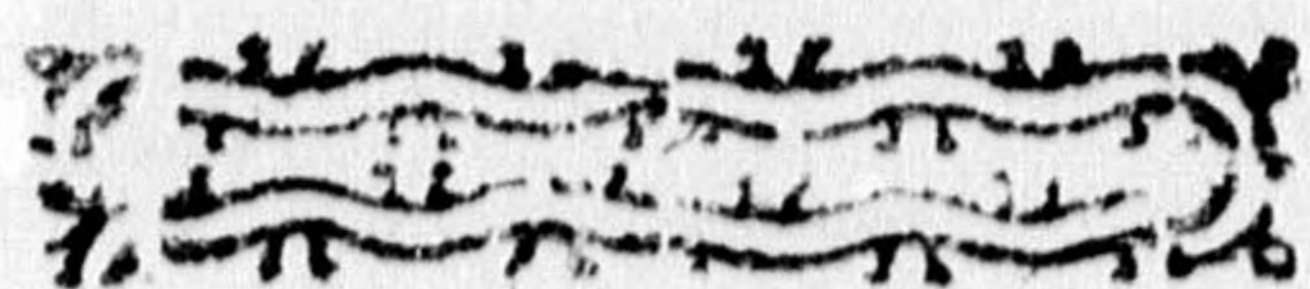
A' mostani N. Gyűlésnek tagjai három Klubokra vagynak oszolva; 130-an közöttülök a' Jakobiták Klubjának tagjai között tartoznak. — A' Ritkaságokat készítő Mester-embereknek *Louveri* palotá-

jok már egészen tellyes azokkal a' formákkal , mellyeket egy 's más Találmányos emberek a' végre javasoltanak, hogy ezek között valamellyik által az első Nemzeti-gyűlésnek emlékezete örökös dicsőségben fenn hagyattathassék. Mind ezek még eddig, Izépeknek ugyan, de igen drágáknak tanáltatván, egy *Borel* nevű nagy Mester közelebről fel-tanálta és javasolta azt, a' mellynek árra ugyan egy *Batka* se legyen, 's még-is a' Világ végezetéig fenn maradjon. Ő e' végre azon 20, még eddig nevetlen, a' 39 és 43 Grádusok között, a' Gyeknek és Andromédának karjai között találtató Tsillagokat javasollya, mellyek ama híres Tsillag vizsgálónak *Hanstedtnek* meg jegyzése szerint 1789 ben Auguszt. 4 dikéről 5 dikére virradó éttzaka Frantzia Ország felett igen fényesen tündöklöttek, a' midőn Frantzia Országban a' *Fæudate Systema* el-töröltetett. Javasollya továbbá, hogy a' fényesebbik ezen Tsillagok között XVI dik *Lajosnak* a' szabadság vilzsa állítójának, 6 egymáshoz közel lévő Tsillagok Nemzeti gyűlésnek, a' többek között rendre egyik *Mirabónak*, a' más *Pethionnak* 's a' t. neveztesenek. — Ez igen szép ki nézés — jövő-dőre.

Svédziában egy falusi Doktor 's egyfzersmind Patikárius, valami port tanált-fel, melly vizben vettetvén a' leg keményebben égő tüzet nagy hirtelenséggel ki óltya. Ezen Doktor közelebről meg-fogja a' maga probáját *Drottningholmban* a' Király előtt tenni: meg-fogjuk hallani mitsoda követke-zéssel.

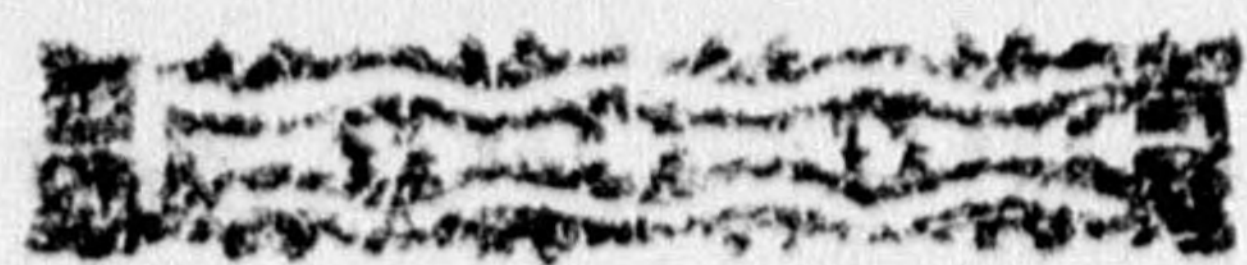
Portugalliából hallatott vólt nem régiben ezen hir, hogy itt sok Frantziák gyanus magok viselete-kért el fogattatván nem tudatott tellyeséggel, hová lettenek. Már most ezen szabadság prédikáló szegény legényekről bizonyos, hogy minek utánna a' fogságban jól meg gyűltenek volna, hajóra szállitattanak, és hazájokba haza küldetttenek.

Hát az *Austriai Belgák* mit tsinálnak? ezekről-is örömeft szeretnék már az ujjságoknak Érd Olvasói, tudjuk, tudni valami bizonyost. — —

— — A' bizonyos, hogy Brabántzián kívül a' több Belga Tartományokról leg-kisebb se hallik, hogy ezek valamiben tovább is engedetlenkedni kívánnának. De hogy a' Brabántziaiak még némely kivánságaik mellől máig is el nem állottanak, azt bizonyítja a' Brabántziai fő Tanátsnak a' Státusok ellen Sept. 17 dikén közönségesen ki hirdettetett végső Fiskális Sententziája, mellynek Sept. 18-dikán bé is kellett tölttetni. Ezen Sententziában a' Státusoknak meg ismértetett vakmerősége jelentetvén, egyzersmind a' Fiskusnak ellenek formált pere törvényesnek lenni hirdettetik. Ez szerint a' Státusoknak, Májusnak 24 dikén és 25 dikén, a' Tanáts ellen tett Protestátzioja, melly szerint ez t. i. az Uralkodó által nem törvényesen állittatott volna vizsgálva, az ő Felsége Jussa ellen, a' Brabántziai fő Tanáts szék Jurisdictionja ellen, és végre a' Házának Constitutioja és békessége ellen való vakmerő mérészségnek neveztetvén 's a' t. a' Tanátsnak jelenlétében el szaggattatik, és az Arkhivumokból 's más minden Registromokból a' Fiskus által kitöröltetik.

Angliáról tsak annyit tudunk, hogy itt a' Ministerium az Europai Theátrumon a' leg mesterségesebb részt valószította magának, és ezt a' legnagyobb ditsérettel-is jádszodja. Az Oroszoknak nem akar véteni semmit. Ezeket a' kereskedés által magának baráttaivá tette. Véllek öszve szövötkézett. — Hollandiát a' kereskedésből egészzen le-ültette. — A' Frantziáknak Revoluzioját testestől lelkestől örvendi és táplálja. Most midőn a' volt az hir, hogy minden Hatalmaságoknak Követtyei Párist oda hagyván, Német Országra *Akhenbe* gyülekeznének egy közönséges Tanátsnak tartására Frantzia Ország ellen, a' hir ekkor-is azt erősítette, hogy az Anglus Követ Párisban maradott. — *Tipo Saib*, Nap keleti Indiában a' leg főbb Fejedelem

lem meg akarta Angliának az útát a' Nap-keleti Tartományokból haza-felé mutatni, és álhatatosan hiszik a' Politikusok, hogy ha Anglia a' Frantziáknak Revoluzioját a' maga hasznára nem fordította, és a' nevezett *Tipo Saibot* az alatt le nem ültette volna, könnyen úgy bánt volna ezen Fejedelem véle a' Frantziák segittsége által, valamint az Amérikiak tselekedtek. De elég az, hogy élt Anglia az alkalmazósággal, és le ültette közelebbről *Tipo Saibot* úgy, hogy bajosan állhat mostanság lábára.

A' *Marokkói* Tsászár azt álmodta, hogy ha ezer lelkek lesz is a' *Ceuta Vára*' Őrzőinek, még sem állhatják ki az ő roppant Serege' tüzes ostromát. De meg tsalta a' képzelődés. Mert ámbár csak egy lelkek vólt is a' Vár' Oltalmazóinak, mint szintén más emberséges Embernek: még is kevés kárt tehetett nékiek, sok napok alatt is a' *Marokkóiak*' temérdek Serege. A' Spanyolok ellenben, az ostrom' 7 dik napján, melly Augusztus hónapnak 25-dike, 's a' Spanyol Királynének neve napja vala, ki rontottak a' Várból; le kapták lábaikról az Ellenség' elől-vigyázóit; egész a' batteriákgig hatottak, 's nagy hirtelenséggel számos ágyukat, és mo'sarakat halgatásra juttattak — bé szegezvén azokat. Ezen gyalázat ugyan inkább neki tüzesítette a' Tsászárt; de a' mint Sept. 26-dikán irták *Madridból*, tanátsosabbnak ítélte, a' Spanyolokkal való ujj-vonást félbe-szakasztani: mivel látta, hogy nagyon sok hujja még *Ceuta Vára* meg vételének; 's azonban hirül hozták néki, hogy a' pártos Öttse vizont nagy sereget gyűjtött ellene. Mindjárt fegyver-nyugvást kötött tehát a' Spanyol Komendánsal, 's ajánlotta a' békesség-kötést is. Ezen ajánlást, örömet el-fogadta a' Spanyol Udvar.